

Лекція 9 (2023)

Об'єктно-орієнтоване програмування

Лектор: *Розова Людмила Вікторівна*

План лекції 9

Простори імен

Директиви препроцесору

Матеріали курсу:

https://github.com/LRozova/OOP_ukr_2023

Глобальний простір імен

В глобальному просторі імен **std** визначена вся бібліотека стандарту C++.

```
#include <iostream>
//Підключення глобального простору імен
using namespace std;
int value=4; // Глобальна змінна
int main()
{ //Локальна змінна перекриває значення глобальної
    value = 8;
    // В цій точці коду value=8
    value++; //збільшується локальна змінна
    ::value--; //зменшується глобальна завдяки оператору ::
    cout << "Global value: " << ::value << "\n";
    cout << "Local value: " << value << "\n";
    return 0;
} //Локальна змінна знищується, значення глобальної залишається
value=3
```

Конфлікт імен

Кожна змінна, клас, функція повинна мати унікальне ім'я. При спробі створити дві змінні з однаковим ім'ям, класи, функції з однаковими прототипами виникає конфлікт імен.

Конфлікт імен виникає при наявності двох однакових ідентифікаторів в однієї області видимості.

При збільшенні розмірів програм і кількості програмістів, які працюють над одним проектом, зростає вірогідність виникнення конфлікту імен .

Вихід: В С++ додана концепція **просторів імен**

Простори імен

Простори імен в C++ призначені для поділу глобально визначених ідентифікаторів на незалежні один від одного області.

В рамках одного простору імен ідентифікатори повинні мати унікальні імена. В рамках всього проекту імена ідентифікаторів можуть повторюватися.

Простір імен визначається за допомогою ключового слова **namespace** і **імені** простору, за якими в фігурних дужках слідує тіло простору імен.

Наприклад:

```
namespace FirstSpace    //заголовок простору
{
    int a;
    int b;
    ...
}
```

За межами простору імен доступ до ідентифікаторів, визначених у його тілі, може бути здійснений за допомогою **операції ::**, або при «підключенні» конкретних ідентифікаторів або всього простору за допомогою ключового слова **using** (діє в межах області видимості).

Наприклад:

```
FirstSpace::a=10;
```

або

```
using FirstSpace::a;    //using - оголошення  
a=10;
```

або

```
using namespace FirstSpace;    //using - директива  
a=10;
```

Розривне оголошення просторів імен

7

```
namespace FirstSpace
```

//заголовок простору

```
{
```

```
    int a;
```

```
    ...
```

```
}
```

```
namespace FirstSpace
```

//заголовок простору

```
{
```

```
    int b;
```

```
    ...
```

```
}
```

Все в одному просторі

Вкладеність просторів імен

Простори імен допускають вкладеність (*nesting*), тобто можуть містити інші простори імен.

Наприклад:

```
namespace Alpha
{
    int a;
    namespace Beta
    {
        double b;
    }
}
```



```
int main()  
{ using namespace Alpha;  
  b=24.3; //Помилка: b – не визначено  
  using namespace Alpha::Beta;  
  b=24.3; //Вірно  
  або      Alpha::Beta:: b=24.3;
```

С++ дозволяє створювати псевдоніми (синоніми) для просторів імен:

```
namespace Abeta=Alpha::Beta;  
Abeta::b=24.3;
```

Директиви препроцесору

Препроцесор - це частина компілятора, що піддає програму різним перетворенням до процесу компіляції. Програміст може давати препроцесору спеціальні команди (директиви), які здатні розширити дію середовища програмування.

Директиви - це спеціальні команди, які починаються з символу **#** і **НЕ** закінчуються крапкою з комою.

Препроцесор виконує аналіз тексту програми з урахуванням спеціальних директив.

Існує декілька типів директив.

Директиви препроцесору

(null directive)

Директива складається з одного символу #. ігнорується препроцесором

#include

Директива використовується для включення тексту заголовків файлів (* .h або * .hpp) бібліотек, що містять необхідні для роботи програми функції, типи, змінні і т.п., в текст програми або модуля.

#include <бібліотека>

Перший варіант використання (з кутовими дужками) застосовується для підключення стандартних бібліотек, шляхи для яких прописані в середовищі розробки.

Директиви препроцесору

#include “бібліотека”

Другий варіант застосовується для підключення бібліотек користувача.

Наприклад:

//підключення стандартної бібліотеки

```
#include <iostream>
```

//підключення математичної бібліотеки

```
#include <math.h>
```

//підключення заголовкового файлу

```
#include "sample.h"
```

Директиви препроцесору

#error

Директива видає помилку з текстом повідомлення, зазначеному в якості параметра. Використовується разом з умовною компіляцією.

`#error` ***повідомлення про помилку***

#pragma

Залежить від конкретної реалізації компілятора

Макровизначення

Для макровизначень, або макросів використовується директива

#define

Ця директива визначає ідентифікатор (макроімен) і символну послідовність, яка буде підставлена замість макроімені всюди, де воно зустрінеться в програмі.

#define макроім'я послідовність_символов

Наприклад:

```
#define UP 1
```

```
#define PR "Привіт!"
```

```
#define MY_FAVORITE_NUMBER 9
```

Директива **#define** із ідентифікатором, вже визначеним раніше іншою директивою **#define**, перекриває дію попередньої директиви.

В макроозначеннях можуть використовуватися службові символи:

**** - приєднує наступний рядок до визначення макросу

#undef

Використовується для видалення попереднього визначення деякого макроімені.

#undef макроім'я

Наприклад:

#undef PI

Умовна компіляція

Всі інші директиви препроцесору:

**#if, #ifdef, #ifndef,
#elif, #else, #endif**

використовуються для **умовної компіляції**.

Директиви препроцесора умовної компіляції дозволяють визначити, за яких умов код буде компілюватися, а при яких - ні.

Дозволяють проводити виборчу компіляцію частини вихідного коду.

Якщо вираз, що стоять після директиви **#if** є **істина**, то буде скомпільований код, що стоїть між директивою **#if** і директивою **#endif**.

Умовна компіляція

Наприклад:

```
#define MAX 10

int main()
{
    #if MAX > 10
        cout << "Потребує додаткової пам'яті";
    #else
        cout << "Пам'яті достатньо";
    #endif
}
```

УМОВНА КОМПІЛЯЦІЯ

#ifdef та **#ifndef**

Ці директиви пропонують ще два варіанти умовної компіляції, які можна виразити як «якщо визначено» і «якщо не визначено» відповідно.

#ifdef макроім'я1

//якщо визначено макроім'я через #define

Послідовність інструкцій 1

#endif

#ifndef макроім'я2 //якщо не визначено макроім'я

Послідовність інструкцій 2

#endif

Наприклад:

```
#ifndef MY_STRUCT // якщо не визначено MY_STRUCT  
#define MY_STRUCT // визначемо і виконаємо далі програму  
#endif // кінець блоку перевірки
```

Або перевірка включення заголовкового файлу

```
#ifndef SOME_H_INCLUDED  
#define SOME_H_INCLUDED  
...  
#endif
```

Наприклад:

```
x=3*z-7;
```

```
#ifdef Debug_Messages
```

```
    ShowMessage (String ("x=") +x) ;
```

```
#endif
```

//якщо визначено Debug_Messages

```
#define Debug_Messages
```

// буде замінено препроцесором на такий код:

```
x=3*z-7;
```

```
ShowMessage (String ("x=") +x) ;
```

// інакше в такий:

```
x=3*z-7;
```

Дякую за увагу!